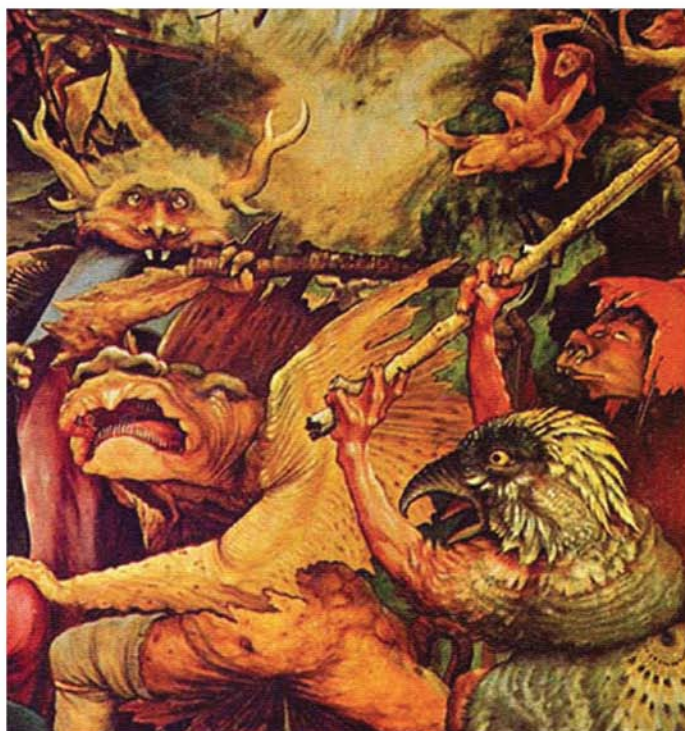

CARLOS FUENTES

KAYGI VEREN
DOSTLUKLAR

ÖYKÜ

Çeviri: PINAR SAVAŞ

2.
BASKI

CARLOS FUENTES
KAYGI VEREN
DOSTLUKLAR

Can Yayınları 1975

Inquieta compañía, Carlos Fuentes

© 2003, Carlos Fuentes

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2011

2. basım: Haziran 2011

Bu kitabın 2. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Emrah İmre

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-1313-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

CARLOS FUENTES
KAYGI VEREN
DOSTLUKLAR

ÖYKÜ

İspanyolca aslından çeviren

Pınar Savaş

Carlos Fuentes'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Artemio Cruz'un Ölümü, 1981

Deri Değişirmek, 1983

Yanık Sular, 1985

Körlerin Şarkısı, 1986

Sefer, 1993

Diana / Yalnız Avlanan Tarıçça, 1996

Cam Sınır, 1998

Laura Diaz'lı Yıllar, 2001

Inez'in Sezgisi, 2003

Kendim ve Ötekiler, 2003

Koca Gringo, 2004

Kartal Koltuğu, 2010

CARLOS FUENTES, 1928 yılında México'da doğdu. Amerika Birleşik Devletleri'nde Columbia, Harvard, Princeton ve başka üniversitelerde ders verdi; çok sayıda deneme ve senaryo yazdı. Bir süre Meksika'nın Fransa büyükelçiliğini yaptı. Fuentes'in romanları arasında en önemlilerinden olan *Terra Nostra* Venezuela'da Romulo Gallegos Ödülü'nü kazandı. 1987 yılında, İspanyol dilinde yazan yazarlara verilen en büyük ödül olan Cervantes Ödülü'ne değer bulundu. Fuentes'in öteki kitapları arasında *Yanık Sular*, *Koca Gringo*, *Deri Değiştirmek*, *Artemio Cruz'un Ölümü* vardır.

PINAR SAVAŞ, 1966 yılında İstanbul'da doğdu. Saint Benoit'dan sonra Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. İspanyolca ve İngilizceden Türkçeye yaptığı çevirilerin yanı sıra, kitapları yayına hazırlıyor, çeşitli gazete ve dergilerde kitaplar hakkında makale ve tanıtım yazıları yazıyor. Çevirileri arasında Gabriel García Márquez, Umberto Eco, Carlos Fuentes, Ernesto Sabato, Javier Marías ve Marcela Serrano'dan yaptığı çeviriler sayılabilir.

İçindekiler

Tiyatro Âşığı	11
Annemin Kedisi	45
Dostlar	83
Calixta Brand	121
Uyuyan Güzel	155
Vlad	201

TİYATRO ÂŞIĞI

Harold Pinter ve Antonia Fraser'a

Pencere

1

Wardour Sokağı'nın sonunda küçük bir apartman dairesinde oturuyordum. Wardour, Londra'nın ticaret, televizyon ve sinema yayınları merkezidir, benim görevim tek bir amaca ulaşmak için bir yönetmenin talimatlarını izlemekten ibaretti: Anlatımın akıcılığını ve filmin teknik açıdan kusursuzluğunu sağlamak.

Pelikül. Dün gümüş nitrat, bugün selüloz asetat olan, günümü sürekliliği sağlamak için dijitalize ederek; karışıklıkları, çirkinliği, en kötüsü de filmin yaratıcılarının deneyimsizliğini bertaraf etmek için eleyerek geçirdiğim o "deri" parçacıklarının kırılmasını anlatmaya sözcüğün kendisi zaten yeterlidir. Belki sözcüğün İspanyolcasına kıyasla daha teknik ya da soyut olan İngilizcesi daha iyidir. *Film*, zar, hassas deri, sis, örtü, belirsizlik anlamına gelir. Sözel fantazilerden kaçınmak ve filmin işimdeki anlamını kendime özetlemek için bu sözcüğü sözlükte aradım: selüloz ve emülsiyondan oluşan esnek rulo. Ar-

tık öyle değil. Artık adı Beta Dijital.

İspanyolca “pelikül” dediğim zaman sözcüğün akademik anlamından (“sinematografik baskı için hazırlanmış selüloit bant”) uzaklaşmıyorum kuşkusuz, ama kendimi insan teninin kırılğan, yüzeysel bir anlamından, görünümün bu ince giysisinin imgesinden de ayıramıyorum (ya da ayırmak istemiyorum). Başkalarının bakışlarının karşısına çıktığımız deri, bizi baştan aşağı kaplayan bu örtü olmasa, iskeletten – kafatasından öte zırhı olmayan, fani iç organlarımızın ortalığa dökülüp saçıldığı açık, geniş bir kasap dükkânından ibaret olurduk. Ölümün ebediyete göstermemize izin verdiği şey kafatasımızdı. *Alas, poor Yorick!*

Günümün büyük kısmını işim kaplıyordu. Açıkça hiç arkadaşım yok dememek için böyle söylüyorum, az arkadaşım vardı. İngilizler pek dışa açık değillerdir. Belki de – bu konuyu araştırıyorum– *foreigner*’e bu kadar çok, böyle si fazla küçümseyici takma ad adanmış bir başka millet yoktur: *dago, yid, frog, jerry, spik, hun, polack, russky...*

Ben İrlandalı O’Shea soyadıyla kendimi savunuyordum, ta ki Latin Amerika’da İrlanda ve İskoçya lehçelerine ait birçok isim olduğunu açıklamaya mecbur bırakılana kadar. O’Higgins, O’Farril, O’Reilly ve Fogartylerle doluyduk. Komşu adalı, İrlandalıymış gibi yaparak İngilizleri kandırabilirdim elbette. Hayır. Dönek bir Meksikalı olmak iğrenç. Olduğum gibi ve olduğum şey olduğum için kabul edilmek istiyorum. İşimde kolaylık ve ofiste aşinalık sağlaması gibi nedenlerle Larry O’Shea diye bilinen Lorenzo O’Shea, XIX. yüzyılda Amerika’ya göç eden Anglo-İrlandalıların torunu ve Meksikalıdır. Yirmi dört yaşlarında burslu olarak sinema tekniği okumak için Büyük Britanya’ya geldim ve alışkanlıktan ya da tercihinize göre ataletten, İngiltere’de sinema dünyasında birisi olacağım hayaliyle burada kaldım.

Mücadelenin farkına varamadım. Şimdiki yaşım olan otuz üçe gelene kadar sinema ve televizyon dünyasında hüküm süren dizginsiz rekabetin farkına varamadım. Yabancı mizacı, yabancı kökenlerim, belki de dile getirmesi hoş olmayan bir istençsizlik beni kurgu masasına ve yalnız bir yaşama mahkûm etti çünkü aynı nedenlerle *party*'nin, pub yaşantısının, sporun, *royals*¹ ve oraya buraya gidip gelmelerine duyulan hayranlığın bir parçası olmak istemedim... bakışlarımı dokuz saat AVID'e diktikten sonraki özgür yalnızlığı kendime ayırdım.

Aynı nedenle sinemaya gitmekten de kaçınıyorum. Bu, burada adlandırdıkları şekliyle "otobüs sürücüsünün tatili" –*busman's holiday*– yani tatilde de işteyken yaptığını tekrarlamak olurdu.

Tercihim tiyatrodur. Tüm kartlarımı masaya açıyorum meraklı okur, çünkü kimseyi kendimi şaşırttığım ya da yanılttığım ya da yanılmak istemem. Dünyanın hiçbir kentinde Londra tiyatrosunun kalitesi ve oyun sayısı yoktur. Haftada en az iki kez tiyatro izliyorum. Pratik anlamda maaşımın sinemalarda, yolculuklarda, lokantalarda harcayacağım kısmını tiyatro bileti almaya harcıyorum. Doyumsuz hale geldim. Sahne bana ruhumun ihtiyaç duyduğu (gözlerimin dayattığı) *canlı mesafeyi* sağlıyor. *Oradayım* ama yanılmanın kendisi beni sahnedan ayırıyor. Ben senaryonun "dördüncü duvarım." Oyun canlıdır. Bir tiyatro oyuncusu beni filme çekilmiş, el sürülemez, her zaman aynı olan, edisyondan geçmiş, kesilmiş, yeniden kesilmiş ve hatta elenmiş, ama her zaman aynı olan imgenin köleliğinden kurtarıyor. Burada farklı olan birbirine eş iki tiyatro temsili olmamasıdır. Bazen sadece oyundaki irili

1. (İng.) İngiliz Kraliyet ailesi. (Ç.N.)

ufaklı farklılıkları görmek amacıyla aynı oyuna dört kez gittiğim olur. Yorumu gün be gün değişmeyen bir oyuncuya henüz rastlamadım. Oyununu cilalıyor. Kusursuzlaştırıyor. Dönüştürüyor. Sıkıldığı için güdükleştiriyor. Belki başka şey düşünüyor. Başka bir oyuncuya bakan oyunculara da, sahne arkadaşlarıyla o zorunlu göz temasından kaçınanlara da dikkat ediyorum. Oyuncuların geride bıraktıklarını, terk ettiklerini, kulisteki özel yaşantılarını ya da sahnede mahremiyetlerinin arzulanmayan bir biçimde kuşatılışını düşünüyorum. Oyuncunun sahneye çıkmadan önceki tek mecburiyetinin işemesi ve fermuarını çektiğinden emin olması olduğunu kim söylemiş?

Shakespeariyen kanon, Ibsen, Strindberg, Çehov, O'Neill ve Miller, Pinter ve Stoppard. Benim kişisel, en yoğun ve işin can sıkıntısının dışındaki yaşamım onlar. Beni yukarı çıkarıyorlar, besliyorlar ve heyecanlandırıyorlar. Beni *boşa yaşamadığıma* inandırıyorlar. Tiyatrodan çıkıp salon, arka oda, banyo ve mutfaktan ibaret küçük daireme Electra, Coriolano, Willy Loman ya da Bayan Julia aracılığıyla yoğun bir yaşamışlık duygusuyla dönüyor, başka bir dostluğa ihtiyaç duymuyorum. Bu bana ertesi gün yataktan kalkacak ve işe gidecek gücü veriyor. Wardour Sokağı'ndan bir adım uzaktayım. Ama büyük tiyatrolar bulvarının, Shaftesbury Bulvarı'nın da komşusuyum. Bu benim gibi yalnız gezen biri için mükemmel bir alan. Sınırları belli küçük bir ulus elim altında. Yaşamak için toplu taşıma araçlarına hiçbir zaman ihtiyaç duymamışımdır.

Sakin bir şekilde yaşıyorum.

Dairemin penceresinden bakınca tek gördüğüm karşı dairenin penceresidir. Soho'daki caddeler arasındaki sokaklar son derece dardır ve insan bazen karşı binada yaşayan komşusuna eliyle dokunabilir. Bu nedenle sokak

boyunca bu kadar çok perde, jaluzi, hatta eski moda kanatlı panjurlardan vardır. Uzun uzun birbirimizi gözetleyebirdik. İngiliz muhafazakârlığı buna engel. Hiçbir zaman bu işe niyetlenmişliğim yoktur. Kavga eden bir çifti, oynayan ya da ödev yapan çocukları, ıstırap çeken bir ihtiyarı gözetlemek beni ilgilendirmemez... Bakmıyorum. Bana bakan yok.

Özel yaşantım “kamusal” yaşantımı yineliyor ve düzenliyor, böyle de denebilir. Şunu demek istiyorum: Evimde de sokakta yaşadığım gibi yaşıyorum. Dışarı bakmıyorum. Kimsenin bana bakmadığını biliyorum. İçine gömüldüğüm bu *körlük* benzeri durum, ne bileyim, mahremiyet, ilgi yoksunluğu ya da dikkatsizlik ve hatta saygı hoşuma gidiyor...

2

Onun ortaya çıkmasıyla her şey değişti. Fazlaca dikkat etmeden öylesine baktığımda ilk olarak benimkinin karşısında bulunan dairedeki ışığı fark ettim. Sonra perdelerin açık olması dikkatimi çekti. Son olarak da dairenin içindeki kişinin dalgın adımlarını gözledim. Ben de dalgın bir tavırla kendime şöyle dedim:

“Bir kadın.”

Bu yeniliği çok geçmeden unuttum. O dairede yıllardır oturan yoktu. Bana gelince, iş saatlerimi dolduruyordum. Sonra tiyatroya gidiyordum. Ancak geri dönünce, gecenin on birine doğru, evimdeyken komşu penceredeki ışığın parıltısını fark ediyordum. “Komşum” benimkilere karşılık gelen odalarda geziniyor kendi kişisel alışkanlıklarına göre bir görünüyor, bir kayboluyordu.

İlgimi çekmeye başlamıştı. Sürekli uzaktan onu izliyordum; geziniyor, yatağını düzeltiyor, mobilyaları itip çekiyor, televizyonun karşısında oturuyor ve bir duvar-

dan ötekine başını önüne eğerek sessizce geziniyordu. Tüm bunlar gecenin on birinden, yani ben teatral yolculuğumu bitirdikten sonra ya da yediden, yani iş dönüş saatimden sonra oluyordu.

Gündüzleri ben işe giderken karşıdaki dairenin perdeleri kapalı oluyordu, ama gece, eve geri döndüğümde her zaman onları açık buluyordum.

Kadını daha iyi görebilmek için ister istemez pencereye yaklaşmasını bekler oldum. Gecenin on birinde, ışıkları söndürüp uyumaya gitmeden önce bir önceki günün işleriyle meşgul olması normal, diyordum kendi kendime.

Yavaş yavaş bir merak kafamı kurcalamaya başladı. Görebildiğim kadarıyla kadın yalnız yaşıyordu. Perdeleri kapattıktan sonra birini içeri almıyorsa elbette. Perdeleri sabahları kaçta açıyordu? Ben sekiz buçukta işe giderken kapalı oluyorlardı. Merakım üstün geldi. Sıradan bir perşembe günü hasta numarası yaparak işyerimi aradım. Sonra pencereimin önüne yerleşerek onun da kendinin-kini açmasını bekledim.

İnce perdelerin arkasından birçok kez geçti gölgesi. Bedenini gözümde canlandırmaya çalıştım, perdelerini aralaması için yalvardım.

Saat sabah on birde dualarım kabul oldu ve onu nihayet yakından görebildim.

Perdeleri araladı ve kollarını açarak bir süre öylece durdu. Beyaz geceliğini görebildim, kolsuz ve çok kısaydı. Diri ve genç kolları, temiz koltuk altları, memelerinin ayrımı, kuğu boynu, sarışın başı, uyku nedeniyle karma karışık saçları ama kendini çoktan güne vermiş, sarı saçlarıyla tezat oluşturan kapkara gözleri hoşuma gitti. Kaşları yoktu, yani tümüyle aldırılmıştı. Bu ona gerçekdışı, tuhaf bir görünüm kazandırıyordu kesinlikle. Bakışlarımı derin dekoltesi sayesinde görünür olan memelerine

indirmem, nitelermeye cesaret edemediğim bir yumuşaklığa sahip olduklarını keşfetmeme yetti: Muhteşem bir yumuşaklık, sevgili, anaç belki de, ama her şeyden öte arzulanır, arzunun yumuşaklığı, buydu işte.

Pencerenin pervazı yirmi beşinden büyük göstermeyen genç kadının yalnızca büst kısmını gösteriyordu. Bedenin başka tarafını göremiyordum.

Gördüğüm bana yetmişti. O anda bir daha asla penceredeki yerimden ayrılamayacağımı biliyordum. Kesintiler olacaktı. Kazalar, belki. Evet, beklenmedik aksilikler, ama bunlar asla kader arkadaşı olarak onu keşfetmemle anında doğan ihtiyaçtan daha kuvvetli olmayacaktı.

Saatleri, programı nasıldı?

Ancak gece gündüz penceremin önünden ayrılmayarak anlayabilirdim. Başta kendimi işime vermeye, onu sadece geceleri yedi buçuktan sonra ya da on birde görmeye razı olmaya çalıştım. Daha sonra tiyatro aşkımlı feda ettim. Her gece saat yediyi biraz geçe aceleyle daireme dönmeye başladım. O saatte ışıklarını yakmış, hamaratlıkla dairesinin içinde hareket halinde oluyordu. Ama on ikide perdelerini kapatıp ışıklarını söndürüyordu. Onu tekrar görebilmek için ertesi gün on bire kadar beklemem gerekiyordu. Bu da o saate kadar işe gidemem ya da on birden sonra işyerinde kalamamam anlamına geliyordu.

AVID ve dijital çözümlerinin yanına dokuzda varmaya ve on birde bir bahane bulmaya yeltendim. Ne olduğunu siz tahmin edin. Bunun üzerine hastalık izni istedim. Doktor raporu karşılığında bir ay izin verdiler. Rapor için Miquis adlı İşpanyol doktoruma, yani her zamanki aile hekimime başvurdum; bu üçkâğdı yapmasını istedim. Direndi. Benden bir açıklama istedi. Bense şöyle demekle yetindim:

“Aşk için.”

“Aşk mı?”

“Genç bir kadını fethetmem gerek.”

Dostane bir suç ortaklığıyla gülümsedi. Bana raporu verdi. Nasıl vermezdi ki? Bu konuda biz İspanyol asıllılar birbirimizi tam anlamıyla anlarız. Bizim için aşkın önüne engeller çıkarmak sahte hastalık raporu vermekten daha beter bir suçtur. Latinlik, haseti kusursuzluğa erdiren bir alıştırma olmadığı zaman, kendini kültürel anlamda üstün hissederken emperyalist topraklarda ikinci sınıf muamele görüldüğü duygusuyla beslenen bir suç ortaklığıdır.

Artık tüm günümü pencereimde, genç kadının ortaya çıkmasını bekleyerek geçirebilirdim. Adını bilmiyordum. Binasının zillerinde sadece erkek adları ya da şirket unvanları vardı. Hiçbir kadın ismi yoktu. Tek bir zilin etiketi boştu. Orada olmalıydı adı, ama yoktu. O dairenin zilini çalmak üzereydim. İşaret parmağım havada, tam zamanında durdum. Kontrol dışı bir içgüdü ona *bakmanın* hazzıyla yetinmem gerektiğini söyledi. Kendimi beceriksiz ve yararsız, zile basarken, bir bahane uydururken gördüm. Ne diyecektim ki? Onu bir başka dine döndürmek istiyordum, var olmayan bir paket getirmiştim, ben bir ulaktım ya da iler tutar tarafı olmayan gerçek, komşusuydum, onu tanımak istiyordum ve tabii muhtemel yanıt şöyle olacaktı:

“Bağışlayın, sizin kim olduğunuzu bilmiyorum.”

Ya da: “Beni rahatsız etmekten vazgeçin.”

Ya da belki: “Bir gün, belki. Şimdi meşgulüm.”

Beni kapısından uzaklaştıran bu nedenlerin hiçbiri değildi. Yüreğimi kaplayan bir iç bulantısıydı. Onu sadece pencereden görmek istiyordum. Ben penceredeki genç kadına âşık olmuştum. Soho'nun daracık bir sokağıyla benim sesimden ve dokunuşumdan uzak, ama ona sabit-

lediğim kendi bakışımın gizemi sayesinde bana yakın olan bu dokunulmaz, sessiz güzelliğin hayalini bozmak istemiyordum.

Ve onun bakışı, benimkimden daima ayrı, günün ve gecenin belli saatlerinde kendi ev işleriyle meşgul, geceyarısından gün ortasına kadar görünmeyen... Benim gözlerim sayesinde benimdi, işte o kadar.

Durum buydu. İşe gitmeyi bıraktım. Tiyatroya gitmeyi bıraktım. Tüm günü açık pencerenin önünde geçirmeye başladım. Aylardan ağustostu ve hava boğucuydu, genç kadının kendi çerçevesinde belirmesini bekliyordum. Bazen namevcut, bazı bazı uzaktı, seyrek olarak bakışıma yaklaşıyordu. O uzun ve uyuşuk yaz günlerinde bakışlarını bana hiç yöneltmedi. Görünmez göğe bakıyordu. Fazlasıyla görünür sokağa bakıyordu, ama bana bakmıyordu.

Yaptığımdan korkmaya başladım. O bana bakmazken onu izlemekten büyük zevk alıyordum. O bana bakmazsa, ben onu ısrarla izleyebilirdim. Cezasız kalarak. Muhteşem yaratığımda ne görmüyordum ki? Arkasında mırıldanan vantilatörün uçuşturduğu uzun, sarı saçları, benim gözlerimde parıltılı dalgalarla yıkandıkları görünmez, harika bir ırmağın sularında çalkalanıyordu. Ve gözleri, ne kadar kara olsalar da denizin yeşilinden, göğün mavisinden daha sıvıydılar. Onu taktığım isimle bu "güzel su perisinin" gözlerinde denizin ve göğün cinsel olarak birbirlerinde eridiği bir geceyi hayal ediyordum. Bana uzağın, görünmezin ilişkisini sunmasıyla hazzım ve arzum, sahip olmaktan çok izlemekten ibaret olsa da, onu engeller olmaksızın gözlemenin keyfiyle artıyordu...

Onun bana olan doğal ve kayıtsız, benden habersiz uzaklığı şimdilik arzuladığım *kusursuz* ilişki değil miydi?

Onunla herhangi bir gündelik ilişki, şirketten ustalıklarla kopardığım maaşın keyfini çıkardığım bu namevcu-

diyet ayı boyunca boyun eğdiğim idealleştirmeden daha mı çok zenginleştirecekti beni?

Arzularımla, onların gerçekleşmelerinden daha iyi yaşamayacak mıydım?

Çektiğim zorluk –uzaklık– bu isimsiz kadının yüreğimde doğurduğu aşkın, esrimenin, erotik tutkunun en büyük iyiliği değil miydi?

Su perim benim.

Teni, dokunuşu, kuşku öpücükleri ona tümüyle bakmama –ona sahip olmama– olanak sağlayan mesafeden daha fazla tatmin edebilir miydi beni?

Tümüyle mi? Hayır, söylediğim gibi pencereden bakmak için ne kadar uzansa da pervaz memelerinden aşağısını kesiyordu. Gerisi, göğsünden aşağısı aşkımın sırrıydı.

Aşkım benim.

Ona bu ismi takmaya cesaret etmemin nedeni adını bilmemem değil, benim için başka bir şey olmaması, hiçbir zaman da olmayacak olmasıydı: Aşkım benim. Söylenip hissedildiği zaman, gerçek olduğu zaman, ki ilk seferde daima öyledir, kendilerinden önce, kendilerinden daha güçlü ve kesin bir duygunun eşinin ve benzerinin asla tecrübe edilmediğini belirten iki sözcük. Aşkım benim.

Boş bir amfora hayal edin, benimki gibi genç bir yaşam, sevgi dolu bir yakınlık yok, erkek ya da kadın cinsel ilişki yok, pornografi ya da mastürbasyon gibi bunların yerine alacak ve beni kendi gözümde düşürecek ikameleler yok. Cizvitlerce eğitildim ama iffet hakkındaki vaazlarıyla beni kandırmalarına izin vermedim, öğütlediklerini kendilerinin bile uygulamadığını bilirdim. Orucun haşinliğini kendi irademle, kendi irademi denemek için kendim dayattım. Bazen genelevin çekiciliğine boyun eğdim. Neden sadece örnek olmak amacıyla rahip olma-

dım? Çünkü Londra'da hayvani güdülerimi bastırmak için gerekli ulvileşmeye ulaştım.

Tiyatro. Sadece duygusal değil, cinsel arınmam da tiyatroydu. Tüm erotik enerjimi, tüm libidomu tiyatro koltuğunda bırakıyordum. Erkeklik gücüm dağılıp gidiyordu. Sahne heyecanı aracılığıyla cinsel organımdan karnımın altındaki sinir düğümüne, oradan da yüreğime çıkıyor, bir kraliçe gibi başımın içine kurulmak için onunla birlikte atıyordu. Başım artık *izleyici* değil, olmazsa olmaz bir katılımcı olarak tiyatronun heyecanını yaşayan sahnenin kenarındaki *oyuncuydu*. Seyircisi de mevcuttu. Eserin seyircisi bendim. Benim varlığım olmasa yapıt boş bir tiyatrodaki oynanacaktı.

Bu teatral heyecanı aşkımın saf görüntüsüne, penceredeki genç kadına nasıl aktaracağımı ve bu görsel bağın beni tümüyle tatmin edeceğine kendimi nasıl inandıracığımı varın siz anlayın. Bir süre önce edit ettiğim bir film sahnesinde, minik bir çiçek kendisini kesmek üzere olan adamdan bunu yapmamasını istiyordu. Birkaç günlük bir haz için onu yok olmaya mahkûm etmemesini diliyordu. Ben de onu gözlerimin topraklarından sürmekle aşkımın solmasını istemiyordum.

Anlayacağınız, penceredeki genç kadınla takıntılı ilişkimin aşırı derecede saf, gerçek niyeti işte bu minvaldeydi. Benden onunla konuşmamı, temas kurmamı, onu dinlememi isteyen kişiliğimin bu vicdansız düşüncesiyle mücadele etmem de gerekiyordu kuşkusuz.

O namevcut bakışını bana doğru çevirmek üzere olduğumu sadece bir kez hissettim. Müthiş bir korkuya kapıldım. Ani bir hareketle pencereden çekildim ve ürkekçe kendimi perdeyle örttüm. Görünmez bir örümcek gibi hareketsiz durduğum yerden, stratejimin boyutlarını açıkça görmek istedim. Bir hamamböceği gibi perdelerin gizleyici karanlığına sindim, arzuladığımdan daha

korkak, korktuğumdan daha korkaktım. Korkudan korkmuşum.

Belki de korkum boşuna değildi. Tekrar pencereye döndüğümde sevdiğimi başını çiçeklerle taçlanmış halde gördüm. Pencereye yaklaşıp uzaklaşarak dairesinde geziniyordu. Daha yakına geldiğinde gözlerini kapattığını ve dua eder gibi dudaklarını kımıldattığını açıkça gördüm...

3

Günler geçiyor, hiçbir şey arzumun pınarını kurutamıyordu. Kadının benim olması (benim arzumun olması) yasaktı sanki. Odamın ışıkları yanıp sönüyordu. Işığı yaktığı, perdeleri çektiği ya da güneş onu aydınlattığı zaman ona baktığım gibi, o da sadece onu gözlemediğim zaman mı bana bakıyordu acaba? Bu soru aklımı kurcalıyordu. Asla beni görebileceği zaman bakmıyordu bana. Beni gördüğü zamanı ben bilmeyecek miydim?

Aldığım kararı önceden anlamışsınızdır. Onun bakışlarını bana yönelmesini bekleyerek hiç uyumayacaktım. Başta uyku saatlerimi onunkilere göre ayarlıyordum. Gecenin on ikisinden sabahın on birine dek perdelerin arkasında kayboluyordu... Ama bir gün ölümcül bir kuşkuya kapıldım. Ya o uyku saatlerinden bakışlarını bana yöneltmek için faydalanıyor ve sadece kapalı perdelerle karşılaşılırsa. Belki de o kadar temkinliydi ki, sadece onunkine çeviremeyeceğim zamanlarda benim bakışımı arıyordu.

Bu kuşkumu doğrulayan bir şey yoktu. Bu nedenle kuşku bir bilmeceye dönüştü ve beni sürekli gözetlemeye mahkûm etti. Uzun lafın kısası, gece gündüz penceremin pervazının tam merkezine yerleştim, su perimin benim bakışımın çekimine boyun eğeceği ve bana kendisinininkini sunacağı anı kaçırmamaya kararlıydım.

Şunu da eklemem gerekir ki o sıralarda beynime bir tür mantıksızlığın mantığı yerleşmişti. Şöyle açıklayayım: O bana boyun eğiyordu. Onun davranışlarını öncelleyen bendim. Ben, sadece ben onun bakışını bana yöneltmesini engelleyebilirdim. Ben kendi işkencemin yaratıcısıydım. Ben, sadece ben ona şunu emredebilirdim:

“Bak bana.”

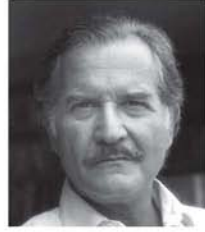
Kendime şunu soruyorum: İhtiyaç da sabır ya da iyilik kadar övgüye değer mi?

İspanyol doktorum bana uykusuzluğumu doyurmayaya yetecek dozda diazepam vermişti. Her şeye karşın beni mantıklı biri olarak değerlendiriyordu. Yalnızlık İspanyol asıllıları korkutmaz. Biz onu işleriz, geliştiririz, kitaplarımızın başına –kitap adı olarak– koyarız. Yalnızlıktan ölen Latin yoktur. Bu işi İskandinavlara bıraktık. Yalnızlığı rüyayla yerinden edebilir, dostluğun yerini hayalle doldurabiliriz. Böylelikle barbitüratları bırakmam sevdiğimin takıntılı penceresinde olanları bir an bile kaçırmamak için kurtarıcı bir gözetlemeye koyulmama yetti. Eğer bu gözlem bana ihanet ederse doktor amfetamin verecekti.

Elbette ki bu sürekli gözetleme programına uymam mümkün değildi. Bazen uyuklarken başım düşüyordu, bazen derin uykuya dalıyor, bir karabasanın yerimden sıçratmasıyla uyanıyor, uyuyakaldığım için zihnen kendime işkence ediyordum, pencerede belirmiş ve beni uyurken görmüş olabilirdi, doktora ziyaretimi erteliyor (kim ertelemes ki?), bu korkuları kesif bir sessizlikte yaşadığım inancıyla telafi etmeye çalışıyordum ve bu öyle bir sessizlikte ki neredeyse bakışlar bile gürültü çıkartacaktı. Bana bakarsa, çanlar gibi gürültülü gözleriyle beni uyandıracaktı. Belki kaderimiz sadece bundan ibaret olacaktı. Birbirimizi uzaktan görmeye mahkûmduk belki.

Roman ve öyküleriyle olduğu kadar, politik düşüncesi ve denemeleriyle de çağımıza damgasını vurmuş yazarlardan biri, Carlos Fuentes.

© Paulina Lavieca

Meksika'nın en saygın yazarlarından Carlos Fuentes, altı öyküden oluşan *Kaygı Veren Dostluklar* ile yaşam ve ölüm denen iki değişimin arasında sıkışıp kalan varlıkların; hayaletler, vampirler, zebaniler, cadılar ve başka doğaüstü yaratıkların üzerinden okuyucuyu ülkesinin renkli kültür coğrafyasında büyüleyici bir yolculuğa çıkarıyor.

Kaygı Veren Dostluklar'da günlük yaşamlar iç içe geçen doğaüstü varlıklar beklenmedik şekillerde hayatlarına girdikleri insanların kaderlerini değiştiriyor. Bir yandan da Kazıklı Voyvoda'dan İkinci Dünya Savaşı'na, Shakespeare oyunlarından azizelerin rengârenk dünyasına uzanarak aşk, aile, cinsellik ve din gibi evrensel konular irdeleniyor.

Fuentes, fantastik edebiyata görkemli bir dönüş yaptığı *Kaygı Veren Dostluklar*'da hem Meksika'nın çağdaş kimliğinin geçmiş tarafından nasıl şekillendirildiğini inceleyerek nesiller, sınıflar ve cinsiyetler arasındaki, toplumun üzerine ölü toprağı gibi çöken yabancılaşmayı sorguluyor hem de okuyucuyu ölüm ve yaşamın hem tezatlarını hem de birbirine olan bağımlılığını keşfe davet ediyor; biraz ürküterek, biraz da şehvetle...

Kapak resmi: HIERONYMUS BOSCH

ISBN 978-975-07-1313-2

9 789750 713132